

NAPI KRÓNIKA

A tót atyafi esete a miskolci kocsonyával

Disznóölés, kocsonyafőzés szezonjában járunk. Talán nem érdektelen feleleveníteni ama híres miskolci kocsonya történetét.

Az eset — amint ezt dr. Szendrői János Miskolc város története 1800–1910 című munkájából megtudhatjuk — abban az időben történt, amikor még a vasúti forgalom megnyitása előtti időkben a Gömör-vidék és Budapest közötti felső-magyarországi kereskedelmet többnyire gömöri fuvarosok — úgynevezett „furmányosok” — közvetítették. Szentpéter (Sajószentpéter) felől érkezve a város északi kapujában levő vendéggadókba tértek be szállásra, étkezésre a derek emberek. És most nézzük az említett könyvben olvasható hiteles leírását:

„Egy felső-gömöri tót furmányos a „Magyar huszár”-ba tért be napszálltakor. Vacsorát kért a kocsmárosnétól, mégpedig kocsonyát. Az asztalra, kit a nép fantáziája bizonyos szemmel látható tekintetekkel fogva „Potyka Kati” becéző névvel ruházott fel, mindjárt sarkon fordult és a ház alatti sötét pincéből felhozott egy tányérrel. A tót atyafi takarékos étvágygal nekilát a vacsorának és először is a tányér közepéből kikanalító húst akarja konzumálni.

De egyszerre ijedten ejti el a villáját és így kiált fel:

— Jáj, jaj kocsmárosni, anak a kocsonyanak szeme is van, sag úgy hunyorgatja felim!

Potyka Kati odabokázott és elhűlve konstata, hogy igazat szolt a vendég.

Egy izmos termetű béka, mely majdnem derékig a kocsonyába volt fagyva, esdeklő pillantásokat vetett feléjük a szabadlatsért.

— No, ennek pechje volt! — mondá a Kati felemelkedve és a tűzhelynél kiengesztelte a fagyos jószágot, mely ezután ismét jól érezte magát „a körülményekhez képest...”

Mindez pedig nem csupán írásban, meg szóban maradt ránk; a miskolci Herman Ottó Múzeumban fellelhető olyan cseréptányér, amelynek aljára és peremére odapingáltatt az egész jelenet.

(t. n. j.)

— Málnát, szilvát, csemege kukoricát szállít Észak- és Nyugat-Európába a magyar hűtőgép zalaegerszegi gyára. Tavaly a zalaegerszegi ötezer-háromszáz tonna mélyhűtött zöldséget, illetve gyümölcsöt értékesítettek a tókes piacra.

— Nyelvtanulás — vonaton: az utas Le Havre-től Párizsig megtanulhat angolul, feltéve, ha sokat és rendszeresen utazik. Az utasok kétszáz dollárnak megfelelő összegért a számukra foglalt első osztályú fülkében, ötfős csoportokban, kurzusonként húsz nyelvvárt vehetnek képzett nyelvtanároktól. Rendszerint három-három nyelvtanító vonat indul Le Havre-ből Párizsba, s este Párizsból vissza.

— Gázszivárgás miatt vasárnap sem közlekedhetett teljes útvonalán a 23-as és a 31-es villamos. A IX., Máriásy utca és Soroksári út kereszteződésében a Gázművek vasárnap még kereste a szivárgás okát.

A KÖBÁNYAI SÖRGYÁR
GYORS-
ÉS GÉPIRÓKAT
felvesz,
érettségizettek
előnyben.

Kőbányai Sörgyár,
Budapest X.,
Jászberényi út 7–11.

— Újabb sikeres mikrosebészeti műtétet hajtottak végre a kolozsvári 2. számú klinikán, ahol már több éves hagyománnyal vannak a mikroszkópius ér- és idegsebészetek. Ezúttal egy 29 éves fiatalemberen hajtottak végre kézműtétet. A fiatalember kezét fafűrészszelés közben a körfűrész teljesen levágta. A bányafütytye kórházban a kolozsvári klinika utasítása szerint különleges műanyag zacskóból jégkockák és elvezetett vért, amelyet így sikerült kellőképp konzerválni.

— Aratták a nádat vasárnap is a Fertő tavon. A nádaratók kifejezetten örülnek a kemény télnek: a tó jege ilyenkor elbírja a nehéz gépeket, az átlagosnál többet és könnyebben tudnak betakarítani.

— Lee Cooper-farmerekből az idén kétszáznyolcvanezer darabot gyártanak a Budapesti Ruhaipari Szövetkezet karagati üzemében. Jelenleg a Tyrone márkájú vászonfarmerből és a fekete, sötétkék, drapp és olivazöld kordnadrágokból kerül ki a legtöbb az üzemből.

— A békési boszorkányperekről jelent meg könyv Békéscsaban. A XVIII. századi boszorkányüldözések iratait tartalmazó kötet, amelyet Gecsei Lajos állított össze, a Terván Andor Nyomdaipari Szakközépiskola diákjainak vizsgamunkájaként látott napvilágot.

— Hemingway-ről elnevezett irodalmi díjat alapított a délkelet-ázsiai mini állam, Brunei szultánja. Az ötven ezer dollárral járó díjat évente itélik oda egy-egy angol nyelven írott, vagy angolra fordított regénynek, melyet nemzetközi zsűri választ ki. Tagjai William Styron amerikai és Mario Vargas Llosa perui író is.

— A rockvilágfesztivál, amely tíz napig tart, pénteken kezdődött Rio de Janeiróban. A jelentések szerint a rendezvény messze elmarad a híres woodstocki koncert színvonalától, a rioiak több együttes produkcióját egyenesen kifütyülték.

— Országos galambkiállítás nyílt szombaton Győrött, a vasutas művelődési házban.

— Már az utcakövet is lopják! — derül ki a New York Times szombati tudósításából. A lap beszámol arról, hogy New York Bronx városrészében az utóbbi hetekben módszeres alaposítással szedték föl a XIX. századi gránit macskaköveket az ismeretlen gyűjtögetők.

— Negyven üzletlakást szabadított fel az idén a VII. kerületi Tanács, hogy bennük eredeti funkciójuknak megfelelően — ismét kereskedők, iparosok fogadhatják a vásárlókat. A tanács az év közepén hirdeti pályázatát a helyiségekre.

— HALALOZÁS: Fájdalommal tudatjuk, hogy Gerlei Margit tanár 1984. december 18-án, hosszú szenvedés után, örökre elhagyott bennünket. Temetése 1985. január 16-án, 10 órakor a Mogyorósi úti temetőben lesz. Gyászolók: unokahúga, Rostás Jenőné, Gerlei Telka és Rostás Péter és családja.

— Mely fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy Szenkovits, György 1985. január 2-án, életének 72. évében elhunyt. 1985. január 19-én, szombaton 13 óra 30 perckor a Farkasréti temetőben kiserült utolsó útjára. A gyászoló család.

— Köszönetnyilvánítás: Vajda Gábor családja ezúton mond köszönetet mindazoknak, akik drága szeretteink temetésére eljöttek, vagy egyéb úton nyilvánították együttérzésüket.

HIDEG IDŐ, HELYENKÉNT HÓVAL

Nagy volt mára virradóra a különbség az éjszakai lehülésben az egyes országok között. A túlnyomórészt nyugati vidékeken ugyanis mínusz 10 fok körül, keleten, északkeleten viszont — itt kevesebb — a felhő — mínusz 15, mínusz 18 fok között alakult általában a hőmérséklet. Napközben délnyugati felől a magasban néhány fokkal enyhébb, nedvesebb légkullal érkeznek fölének, így, különösen az ország nyugati és déli térségében havazásra lehet számítani. A lehulló hó elsősorban Vas és Zala megye térségében, valamint a Bakonyban lehet számottevő. Ott a friss hó elérheti az 5–10 centiméter vastagságot is. A keleti, északkeleti vidékeken a nedves levegő hatása kevésbé érvényesül, így ott változóan felhős marad az idő és számottevő havazás nem lesz. Kora délután mínusz 4, mínusz 9 fok közötti hőmérséklet valószínű, késő este pedig mínusz 7, mínusz 12 fok várható.

A Duna vízjárása tegnap, vasárnap, Budapestnél 72 centiméter, hőmérséklete 0 fok volt.

Néhány európai város het-
fői maximuma:

Athén	13
Belgrád	—3
Berlin	—5
Bécs	—6
Budapest	—6
Bukarest	—4
Kijev	—11
Leningrád	—9
London	—1
Madrid	3
Moszkva	—12
München	—8
Párizs	—5
Prága	—7
Róma	—7
Szofia	—5
Varsó	—7

Borháború Óbudán

— Mezőfalvi boruk van? — kérdelem a markáns arcú, összesültetve, mire mosolya úgy pukkan szét, mint a karácsonyfadísz, mikor a földre pottyan.

— Már régen nincs.

A kérdés egyébként fölösleges, hiszen a bádorpultban üresen ásitó porcelán edények és a faburkolatú öreg boltívek alatt árvalkodó üres asztalok önmagukért beszélnek.

Bor nincs, helyette per van. Molnár Ferencet, az Óbudai Lajostanya söröző vezetőjét 1982-ben illusztris külföldi újságíró kereste fel. A The Financial Times riportere a szerződéses üzletek első tapasztalatait, és az új szocialista vállalkozási formában rejlő kiaknázatlan gazdasági lehetőségeket kutatta.

— Tíz évig csináltam ezt a bort, korábban és tudtam, hogy a licit irreális régiókba emelkedett — emlékezik vissza az üzlet vezetője az árverésre. Mégis bent maradtam, és végül én nyertem el az üzletet. Akkor már tudtam, hogy ki kell találni valamit...

A téész beugrik

A söröző alatt az öreg Óbudai házban bojtos lomos pince húzódott. Kínálkozott az üdlet: kelene csinálni ide egy borozót. Az anyavallat, az Észak-budai Vendéglátó Vállalat viszont nem szándékozott erre penzt költeni. Akadt viszont egy vállalkozó kedvű dunántúli termelőszövetkezet, nevezetesen Mezőfalva, ahol az akkori vezetőség úgy döntött: meg lehetne kockáztatni a dolgot!

A szerződéses boltvezető Mezőfalvára látogatott, körpintett háromféle borból, aztán a téész elnöke és az üzletvezető egymás tenyerébe csapott...

1982. október 13-án a termelőszövetkezet vezetői és az Észak-budai Vendéglátó Vállalat vezetői szerződést kötöttek. A söröző alatt húzódó pincét a termelőszövetkezet saját költségére, saját építő melléküzemága kivitelezésében máfél hónap alatt borbózává alakította. Költsége a bíróságra most benyújtott keresetlelvet meghaladta a félmillió forintot.

„Az értékesítendő bor mennyiségét illetően a vendéglátó vállalat képviselőjében eljáró üzletvezető” — idézet a Fővárosi Bírósághoz benyújtott keresetlelvetből — „a bort megvizsgálva az előzetes tárgyalások során úgy nyilatkozott, hogy az évi 10 000 liter körül várható. Termelőszövetkezetünk ez esetben évi mintegy 100 000 Ft nettó jövedelemre számított. Ezzel szemben — nem számítva ide az 1982. év végén értékesített csekély mennyiséget — 1983-ban 2442 liter, 1984. év I. félévében pedig 524 liter bor került eladásra.”

— Nem tettem ígéretet arra, hogy évente valóban sikerül száz hektó bort eladni — mondja utólag Molnár Ferenc üzletvezető.

Bajkeverő Burgundi

„A Lajostanya Sörözőben értékesített bor mennyisége 1983-ban is alatta maradt az előzetesen számított mennyiségnek” — folytatódik a termelőszövetkezet bírósághoz benyújtott keresetlelvet. „Ezt a körülményt a termelőszövetkezet vezetése — a szakember

üzletvezető véleménye alapján — úgy értékelte, hogy az általunk termelt bor ismeretlen a fogyasztók előtt. Biztunk abban, hogy — s feltételezésünket az üzletvezető is megerősítette — 1984. évben már sikerül értékesíteni a kaikuait mennyiségű bort. Tapasztalunknak kellett, hogy az evvegi ünnepek után reánsan várható keresetsökkenést nem kóvetta a forgalom növekedése. Ez év első telepen mindössze 524 liter bor került kitermesre, tenát most már egyértelművé vált számunkra, hogy a beruházott összeg megérülésére beátható idon beüti nem számíthatunk.”

Változás következett be a szövetkezet vezetőinek sorában is, a borozót alapító elnököt új ember követte.

Ezzel egyidőben hírek szivárogtak Mezőfalvára, hogy Óbudán bizony a téész borán kívüli másféle bort is mérnek. Az üzletvezető 1984 májusában 110 liter leszállított bort emberi fogyasztásra alkalmatlannak írtatta. Az Országos Borminósító Intézet gyanúját megerősítette.

A vihar előtti csendben egyik fél sem maradt tétlen. 1984. augusztus 28-án három férfi teiepedett le a Lajostanya borozójában és fél liter vörös bort rendelt. Az üzletvezető szolgálta fel a bort, mire a három férfi egyike gépet papírt húzott elő. Jegyzőkönyvet vettek fel, amelyben rögzítették, hogy a Lajostanyában, a termelőszövetkezet határozott tilalma ellenére idegen, feltehetően Burgundi vörös bort mértek.

Vissza a barbaruhát

Még ezen a napon Jakab István, a termelőszövetkezet elnöke az együttműködési szerződést írásban felmondta.

A vendéglátó vállalat bírósághoz benyújtott előkészítő iratában viszont azzal védekezik, hogy az üzletvezető azért volt kénytelen „más forrásból” vörös bort beszerezni, mert a téész a Borminósító Intézet által is igazoltan, rossz minőségű bort szállított.

A Mezőfalváról csatolt iratokban viszont szerepel a Borminósító Intézet egyik szakvéleménye is: „Magyarországi egészséges, tiszta illatú, kissé diszharmonikus, fajtajellege érezhető közepes minőségű, minőségi bor. A Mezőfalvi Hamburgi muskotályról viszont így nyilatkozott a szakember: Sárga pirkadt árnyalattal. Egészséges tiszta illatú, ízű. Fajtajellege érezhető. Jó minőségű, minőségi bor.”

Tény, hogy a fehér bort termelő téész vörös bort szállította, nem tudott vállalkozni. Egy borozó viszont vörös bort nélkül...? A Lajostanya üzletvezetője a „borháború” kezdete után írásos nyilatkozatot szerzett be a téész korábbi elnökötől, aki most úgy nyilatkozott, tekintettel arra, hogy a téész vörös bort nem termelt, ennek beindításáig szóban engedélyezte, hogy addig az üzletvezető „más forrásból” szerezzen be vörös bort. Ennek kapcsán még 1982-ben a szövetkezet elnökhelyettese is adott el privát pincészetéből két és fél hektó vörös bort a Lajostanya vezetőjének. A „borháborúban” jelenleg állófrontok alakultak ki, az ügyben a Fővárosi Bíróságon dr. Piskolti Sándor bíró hozza meg az elsőfokú határozatot.

Baróti András

Hétfégi tüzek Nógrádban

Lezuhant a tetőről az önkéntes segítő

A hét végén több tüzeset miatt riasztották a Nógrád megyei tűzoltókat: az oltás két alkalommal személyi sérüléssel is járt. Dejtáron az általános iskola teteje égett, ide az éppen szolgálatot teljesítő határőr katona riasztotta a balassagyarmati tűzoltókat. Két fecskendő kocsit rövid idő alatt a helyszínre érkezett, a környékből addig is hozzáfogtak a tűz megfékezéséhez. A tetőtűz oltása közben az egyik önkéntes segítő alatt beszakadt az elyngült földem. Az alkalmi tűzoltó lezuhant a tanterembe s a baleset következtében medencecsont-

törést szenvedett. Az iskolatűznél egyébként — amelyet az eddigi vizsgálat szerint építési hiba okozott — a gyors beavatkozásnak köszönhetően csak mintegy ötvenezer forint kár keletkezett.

Nem nélkülözi a figyelmeztető tanulságot a nógrádipeki tüzeset sem. Itt egy hibás olajkályha miatt fogott tüzet Kelecsényi István lakásán a szőnyeg és a bútort. A lakók a szomszédok segítségével itt is hozzáfogtak a tűz oltásához, ezekben az egyik szomszéd azonban első fokú égési sérüléseket szenvedett.

(kelemen)